

Nachtmerrie

Colofon

Copyright © 2026 Eva Krap

Auteur: Eva Krap

ISBN: 9789465466743

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk,
fotokopie, geluidsband, elektronisch of
op welke wijze dan ook, zonder
schriftelijke toestemming van de
uitgever.

1.

"Mara."

De stem van mevrouw Ter Braak is klein en droog, als papier dat je langzaam openvouwt. Ze ligt nog in bed als ik de kamer binnenkom, haar witte haar uitgewaaierd op het kussen, haar ogen al open en ergens ver weg gericht, op iets wat ik niet kan zien.

"Mara."

"Goedemorgen, mevrouw Ter Braak." Ik doe de gordijnen open, rustig, niet te snel. Sommige bewoners schrikken van het licht, zeker 's ochtends. Het is al warm buiten, dat zie je zo. De lucht heeft die bleke, uitgewassen kleur die belooft dat het later ondraaglijk gaat worden. Juli doet altijd alsof hij iets te bewijzen heeft.

"Mara, waar ben je gebleven?"

"Ik ben Shirley." Ik trek het gordijn iets verder terug. "Uw Shirley, weet u nog?" Ze kijkt me aan. Niet met de wazige blik die ik bij sommige bewoners zie, die je aankijken maar eigenlijk door je heen

kijken, alsof je van glas bent. Mevrouw Ter Braak kijkt me echt aan. Zoekend. "Waar is Mara?" zegt ze dan weer, en ik laat het maar zo.

Dat heb ik in de loop der jaren geleerd. Je kunt niet winnen van dementie, en je moet ook niet proberen dat te doen. Als je tegen een bewoner ingaat - nee, ik ben Shirley, Mara bestaat niet, er is hier geen Mara - doe je alleen maar verdriet. Je rukt iemand uit een wereld die voor hen op dat moment volkomen echt is. En wat schiet je daarmee op? Niets. Mevrouw Ter Braak wint er geen helderheid mee. Ze wint er alleen verwarring en angst mee, en die vergeet ze vervolgens niet, ook al vergeet ze wel waardoor ze ontstonden. Het gevoel blijft hangen als een geur in de gordijnen. Dus zeg ik niks. Ik pak haar handen, die koud zijn zoals ze altijd 's ochtends koud zijn, en help haar langzaam overeind. Wie Mara is, weet ik niet. Ik ken haar familie. Haar zus Yvonne, die elke dinsdag- en vrijdagmiddag komt en altijd

koekjes meebrengt die ze met de hele afdeling deelt, haar zoon Pieter die wat onregelmatiger is maar altijd belt als hij niet kan komen, een stel kleinkinderen dat in de zomer- en kerstvakantie opduikt met zelfgetekende kaartjes die mevrouw Ter Braak bewaart in de lade van haar nachtkastje. Ik heb die kaartjes weleens gezien. Felgekleurd. Hartjes en bloemen en oma in een jurk die veel te groot is voor haar kleine gestippelde lijfje.

Geen Mara.

"Zo," zeg ik, als ze rechtop zit. "Hoe heeft u geslapen?"

Ze kijkt me nog steeds aan met die zoekende blik. Dan verdwijnt er iets uit haar ogen, een spanning, een verwachting. "Goed," zegt ze, op de toon die mensen gebruiken als ze het antwoord geven dat van ze verwacht wordt.

"Mooi." Ik pak haar ochtendjas van de stoel. "Dan gaan we u even oprissen, goed?"

De ochtend rolt verder zoals ochtenden op deze afdeling altijd rollen: gelijkmatig, met kleine kabbelingen.

Bij meneer Doppenberg - kamer zeven, tachtig jaar, oud-bankdirecteur, lacht altijd als een kind als je hem een complimentje geeft over zijn haar - tref ik een crisis aan die om kwart voor acht de meest urgente kwestie van zijn leven lijkt te zijn.

"Shirley." Hij staat al bij de kast als ik binnenkom, wat me lichtelijk verrast, want meneer Doppenberg heeft normaliter geen haast. Zijn vingers houden de kastdeur vast. "Ik moet mijn kerstpak aan."

Ik kijk even naar het raam. Buiten trilt de lucht al een beetje van de warmte. De thermometer op zijn vensterbank, een oud ding dat al jaren de zomer moet verduren, geeft aan dat het binnen tweeëntwintig graden is. Lang leve de airco.

"Uw kerstpak," zeg ik.

"Het rode. Met de witte knopen." Hij kijkt me aan met een gezicht waarop staat geschreven dat dit volkomen normaal is, dat ik degene ben die iets niet begrijpt. "Het is toch kerst? Dus hup! Help me even, wil je?"

Ik denk even na. Er zijn twee manieren om dit te doen. De eerste is hem vertellen dat het juli is, dat het geen kerst is, dat hij het pak niet nodig heeft. Die manier kost hem zijn zekerheid en kost mij minimaal een half uur kalmeren. De tweede manier is beter.

"Dat rode pak hangt hier ergens," zeg ik, en ik loop naar de kast. Het pak hangt er inderdaad. Zijn dochter heeft het laten ophangen omdat hij er in december zo trots op was, en ik heb altijd gedacht dat dat een lief gebaar was, ook al snapte ik toen niet helemaal waarom ze het niet gewoon mee naar huis had meegenomen. Nu snap ik het.

Ik haal het pak tevoorschijn. Het is een echt kerstpak van rood fluweel, witte biezen, een beetje te warm voor welk

seizoen dan ook, maar dat is zijn probleem niet. Meneer van Doppenberg heeft het altijd koud.

"Hier is hij," zeg ik.

Meneer Doppenberg straalt.

Ik help hem in het pak, knoop de witte knopen dicht, doe een stapje achteruit. Hij kijkt naar zichzelf in de spiegel met een tevredenheid die zo volledig is dat ik er bijna verlegen van word. Zo kijken mensen zelden naar zichzelf.

"Mooi," zegt hij. "Heel mooi."

"Heel mooi," zeg ik, en ik meen het.

De rest van de ochtend bestaat uit mevrouw Oosterbeek die me vertelt dat haar man gisteren nog langs is geweest, terwijl haar man al twaalf jaar dood is, en die zo gelukkig kijkt bij die herinnering dat ik haar alleen maar gelijk kan geven. Meneer Van Tol die zijn ontbijt niet wil eten omdat hij net gegeten heeft, terwijl hij dat niet heeft, maar die uiteindelijk toch drie boterhammen naar binnen werkt als ik ze gewoon op tafel zet en er verder niets van zeg. Mevrouw Pietersen

die mijn hand pakt als ik haar bed opmaak en zegt: "Jij bent een goed mens, hoor." Dat zegt ze elke dag. Elke dag vind ik het moeilijk om er iets op te zeggen.

"U ook," zeg ik dan maar. Wat ook elke dag waar is.

Dit werk is niet voor iedereen, dat weet ik. Mensen zeggen weleens, als ik vertel wat ik doe: "Oh, wat zwaar." En dan bedoelen ze het goed, maar ze begrijpen het niet helemaal. Het is zwaar, ja, maar niet op de manier die zij bedoelen. Het is niet zwaar omdat het zielig is, het is zwaar omdat het meer vraagt dan aanwezig zijn met je handen. Je moet er ook zijn met de rest van jezelf. Met je geduld. Met inzicht voor wanneer iemand vastloopt en een uitweg nodig heeft, en wanneer iemand gewoon even iemand nodig heeft die naast hem of haar staat.

Ik ben daar goed in. Dat zeg ik niet uit eigendunk. Ik ben ook goed in andere dingen, zoals pasta koken en mensen

overtroeven bij Triviant en mezelf voor
schut zetten bij elke sport die een bal
vereist. Het is zoals het is. Ik pas hier. Ik
snap hoe dit werkt.

Maar als ik aan het einde van de
ochtend even bij het raam sta en een
slok koffie neem, denk ik toch nog een
keer aan mevrouw Ter Braak.

Aan hoe ze daar lag.

Aan hoe ze die naam zei.

Mara.

Niet zoals je een naam roept. Meer
zoals je iets herkent. Misschien een
vriendin uit haar jeugd.

Ik zet mijn koffie neer en ga terug aan
het werk. De dag wacht niet.

2.

Mensen vragen me weleens hoe ik hier terechtgekomen ben. In dit werk, op deze afdeling, tussen mensen die soms niet meer weten hoe ze heten maar nog wel weten hoe het voelt om iemands hand vast te houden.

Dan zeg ik altijd: mijn opa.

Dat is het korte antwoord. Het lange antwoord begint op een dinsdagmiddag in oktober. Ik was veertien, het was regenachtig weer, en mijn rugzak was zoals altijd te zwaar omdat ik nooit leerde welke boeken ik thuis kon laten. Ik stapte bij mijn opa binnen en hij keek me aan alsof hij me niet helemaal kon plaatsen. Niet zoals je iemand aankijkt die je even niet herkent, meer zoals je iemand aankijkt die je denkt te herkennen, maar het antwoord net buiten bereik blijft.

"Hoi," zei ik, want ik wist even niet wat ik anders moest zeggen.

"Hé," zei hij terug. En toen, voorzichtig: "Lieselotte?"

Lieselotte is mijn moeder.

Ik weet nog dat ik dacht: o. Dus zo begint het.

Mijn familie had het er al een tijdje over gehad, op die gedempte toon die volwassenen gebruiken als ze denken dat hun kinderen niet luisteren of het niet begrijpen. Opa was vergeetachtig geworden. Opa zei soms vreemde dingen. Opa had vorige week de buurvrouw niet herkend terwijl hij haar al dertig jaar kende. Mijn moeder huilde er af en toe om, 's avonds laat, als ze dacht dat ik sliep. Mijn oom Bas reageerde met de vluchtige paniek van een man die grote emoties liever omzet in actie. Hij had folders van verpleeghuizen aangevraagd, hij had een afspraak gemaakt met de huisarts en hij had een lijst opgesteld.

Ik begreep hun verdriet. Ik was veertien, niet achterlijk. Maar ik voelde iets anders dan zij.

Ik werd rustig.